

Norduppland samverkar mot lagning

Visst önskar vi att våra barn och ungdomar ska ha en god hälsa och en trygg uppväxt? Ett tryggt samhälle gagnar oss alla genom att trygghet har betydelse för var människor väljer att bosätta sig och var företag väljer att etablera sig. Att ungdomar debuterar tidigt och blir fulla på alkohol kan få allvarliga konsekvenser genom att de fattar beslut som de annars inte skulle göra samt att de riskerar att utsättas för brott, övergrepp och annan kriminalitet. Vid misshandelsbrott är åtta av tio gärningsmän och hälften av offren alkoholpåverkade. Det påverkar både ungdomar och vuxnas trygghet och hälsa.

Heby, Tierp och Älvkarleby kommuner samverkar med Polisen och Systembolagen i respektive kommun i ett långsiktigt arbete för att minska möjligheten för ungdomar under 18 år att få tag på alkohol. Vi vill bidra till att vuxna inte köper ut eller bjuder sina barn på alkohol någonstans i Närpolisområdet Tierp Älvkarleby. Detta för att få ett tryggare samhälle för både ungdomar och vuxna.

Under en period kring Jul, Nyår och en bit därefter kommer vi som samarbetar kring denna fråga att på olika sätt lyfta fram frågor som berör ungdomar och alkohol. Affischer och broschyrer kommer att spridas i vår del av länet och utbildning kommer att ges till nyckelpersoner som arbetar med frågan.

En gemensam kraftsamling

Vi behöver samverka över kommungränserna och med alla som berörs av frågan. Detta för att få en ökad kraft och samsyn i vårt agerande. Vi vill förebygga att ungdomar upplever några av de allvarliga konsekvenser som kan bli av en allt för tidig alkoholdebut. Tillsammans kan vi erbjuda ett stöd så att vi får ett tryggt samhälle och ungdomar med god hälsa.

Alkoholens tillgänglighet påverkar: Forskningen har visat att ju lättare det är för ungdomar att få tag på alkohol, desto mer dricker de och att vi vuxna aldrig kan lära våra ungdomar att dricka socialt. Forskningen visar också att ett ökat drickande bland ungdomar innebär inte bara större risker för folkhälsan. Ju mer och ju tidigare i livet ungdomar dricker alkohol, desto större risker löper de också för att råka ut för olyckor och våldsbrott.

Vi som arbetar med frågorna får ofta frågor om vad vi gör på skolavslutningen, sista april och andra riskhelger för att stoppa ungdomsdrickandet. Media fokuserar ofta på detta men vi vill lyfta fram det långsiktiga arbete som görs årets alla dagar. Vi vill informera om arbetet på det lokala planet så att vi får en ökad kunskap hur detta arbete ser ut och vilka alla aktörer är.

Vi behöver fler vuxna som börjar diskutera frågan och utifrån fakta **tar ställning** och blir mer restriktiva till ungdomsdrickande. Vi hoppas även att vuxna i nästa steg ska förklara för sina och andras ungdomar med värme, tydlighet och engagemang att det inte är ok att dricka alkohol när man är ung – inte hemma och inte med kompisar. Det är även lika viktigt att respektfullt lyssna på ungdomarnas egna åsikter. **Tjata gärna, men på rätt sätt:** Många föräldrar med barn som har råkat illa ut på grund av alkohol och droger, kommer ofta fram till samma slutsats: Om jag bara hade haft större kunskap.

Många vuxna har varit där. I tonårens berg och dalbana. Med samtal som har blivit bråk och som har slutat med igensmällda dörrar. Att mitt i detta känslomässiga kaos både sätta sig in i sitt barns situation och att på ett framgångsrikt sätt prata om alkohol och droger kan kännas

hopplöst. Låt dig inte nedslås. I intervjuer med både tonåringar och föräldrar visar det sig att alla egentligen vill precis samma sak: Att få den andras uppmärksamhet och respekt.

I vår gav Statens folkhälsoinstitut ut boken *Tonårsparlören* till drygt 108 000 tonårsföräldrar. Boken innehåller tips, argument och fakta som syftar till att rusta föräldrar att prata alkohol och droger med sina barn. Har du barn födda 1995, har du förmodligen fått en liten rosa bok som tar upp frågor som: Hur pratar man alkohol? Är det okey att bjuda hemma? Vad gör jag om mitt barn kommer hem full? Kan jag lita på mitt barn? Varför är alkohol farligt för unga? Hur mycket dricker tonåringar? Varifrån får de alkohol?

Våga prata om alkohol och tobak! Vem kan tro att ens egen gulliga tonåring dricker sig berusad? Det var i alla fall det som hände på Valborg förra året när en kvinnas dotter gick i sjuan. Vid tiotiden på kvällen stod två poliser utanför deras dörr med den halvt medvetslösa dottern hängande i deras armar.

Den här trista händelsen hade ändå det goda med sig att kvinnan ”vaknade”. Cigarettröken i dotterns kläder förstod hon inte bara kom från tjuvrökande kompisar. Den halvtomma vinflaskan fick också sin förklaring. Det blev ett par långa samtal vid köksbordet. De pratade och grät. Kvinnan berättade om sin oro. Hon talade också om att så länge hon som förälder misstänker att flickan tjuvröker och dricker i smyg tar föräldrarna sig rätten att vittja fickor, väskor och andra gömställen. Helt emot dras vanliga principer. Men märkligt nog mötte de bara vaga protester. Kvinnan tror att deras dotter innerst inne tyckte det var skönt att föräldrarna tog kommandot. Flickan hade föräldrarna att skylla på så att hon lättare kunde säga nej till alkohol och cigaretter.

Deras dotter är minsann ingen ängel. Men kvinnan vet att det lönar sig att prata om sin egen inställning till alkohol och droger. Och att lyssna på vad tonåringen har att säga. Ju mer man lyssnar desto mer får man veta. Till våren kommer Statens folkhälsoinstitut skicka ut ”Tonårsparlören” till alla föräldrar med barn födda 1996. Boken handlar just om detta – att våga prata om känsliga saker med sin tonåring. Det kan vi föräldrar behöva!

Du kan göra en stor skillnad genom att inte bjuda dina barn på alkohol och det är en myt att du skulle avdramatisera ungdomarnas inställning till alkohol. Det enda du som vuxen gör är att lära dem dricka alkohol.

Lars Öhman, alkohol och drogsamordnare, Tierp/Älvkarelby

Anne Hedvall, alkohol och drogsamordnare, Heby

Bertil Danielsson, bitr närpolischef, Närpolisområde Tierp/Älvkarleby

Bertil Carlsson, Polisinspektör, Närpolisområde Tierp/Älvkarleby

Carina Westerlund, Butikschef, systembolaget i Älvkarleby

Katarina Larsson, Butikschef, systembolaget i Tierp

Berit Grahn, Butikschef, systembolaget i Östervåla